

Kursplan

Specialistkurs för psykologer

Evidensbaserad psykologisk utredning HT20

Syfte och sammanfattning av innehåll

Kursen är en specialistkurs i evidensbaserad psykologisk utredning av barn, unga och vuxna med psykisk ohälsa och syftar till att ge den blivande specialistpsykologen fördjupad förmåga att genomföra evidensbaserad psykologisk utredning. Det vill säga, förmåga att välja bedömningsinstrument utifrån frågeställning, analysera data, göra bedömning och återkoppla bedömningen samt rekommendera vidare insats. Fokus är på utredning av komplex problematik utifrån evidensbaserad psykologisk praktik (Bornstein, 2017, Kazdin, 2008, APA, 2006, SPF, 2013)

Innehållet i kursen behandlar; när utreda, varför utreda och i vilken omfattning utreda. Att anpassa utredning efter patienternas förutsättningar (tex samsjuklighet, ålder, språklig förmåga) och efter organisatoriska förutsättningar (tex befintliga resurser). Kursen tar upp diagnostik utifrån olika diagnostiska system så som DSM-5, ICD 11, RDoC, PDM och OPD. Psykologisk utredning i den här kursen är således mer än DSM-diagnostik eller enstaka psykologiska test. Flera olika metoder för insamling av data kommer beröras, som systematiska observationer, psykologiska test, samtal och frågeformulär. Therapeutic Assessment kommer att introduceras.

Kursen innehåller kursdagar med föreläsare, grupphandledning, kollegialt lärande, självstudier enligt anvisningar samt genomförande av uppgifter i klinik. Kursen examineras genom seminarium och individuella inlämningsuppgifter.

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna:

- beskriva vad evidensbaserad psykologisk utredning av barn, unga och vuxna innebär.
- redogöra för olika utredningsmetoders psykometriska egenskaper och deras innebörd för olika frågeställningar.
- redogöra för vad Therapeutic Assessment innebär i psykologisk utredning.

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna

- planera evidensbaserad psykologisk utredning utifrån frågeställning, aktuell problematik och patientens förmåga samt verksamhetens resurser.
- genomföra evidensbaserad psykologisk utredning (formulera frågeställning, välja utredningsmetoder, samla in data, analysera och tolka resultat).

- dokumentera utredningsresultat.
- förmedla utredningsresultat till patienten, närstående och andra professionella så att det blir till nytta för patienten i hans vardag.

Värderingsförmåga och förhållningsätt

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna:

- värdera sina metodval för utredning av enskilda patienter utifrån EBPP.
- Identifiera eget behov av fortsatt utveckling inom kunskapsområdet.

Kursens omfattning och upplägg

Kursen omfattar fem lärarledda kursdagar inklusive ett examinerande seminarium. I kursen ingår även genomförande av uppgifter på deltagarens arbetsplats under cirka två dagar. Kursen omfattar 24 lärarledda timmar (klocktimmar) plus ett examinerande seminarium. Deltagande under kursdagar är av största vikt för genomförande av kursen och för kursens inlämningsuppgifter. Frånvaro tas igen enligt kursansvarigas anvisningar.

Former för bedömning

Examination sker genom självständiga skriftliga inlämningsuppgifter, bedömningar vid praktiska övningar samt ett avslutande examinerande seminarium. Närvaro under samtliga kursdagar är viktigt för att bedömning skall vara möjlig. För att bli godkänd behöver en klinisk utredning med återgivning genomföras i hemverksamhet. Kursen bedöms som godkänd då samtliga lärandemål är uppfyllda.

Förkunskapskrav

För tillträde till kursen krävs legitimation som psykolog. Under kurstiden skall deltagarna genomföra psykologisk utredning på sin arbetsplats. För detta krävs att deltagare har en yrkesverksamhet med möjlighet till denna arbetsuppgift. För deltagande krävs klinisk erfarenhet av utredning, du bör ha genomfört minst 5 - 10 utredningar. Testinstrument kommer inte att gås igenom utan du förväntas kunna administrera de vanliga psykologiska testen.

Ackreditering inom specialistförordningen

Kursen är ackrediterad som en av sex specialistkurser och räknas som fördjupningskurs inom följande specialiseringar:

- Klinisk barn- och ungdomspsykologi
- Psykologisk behandling/Psykoterapi
- Neuropsykologi
- Funktionshindrens psykologi
- Klinisk vuxenpsykologi
- Hälsopsykologi
- Beroendepsykologi
- Forensisk psykologi

Kurslitteratur

Agnew-Blais JC, Polanczyk GV, Danese A, Wertz J, Moffitt TE, Arseneault L. (2016). Evaluation of the Persistence, Remission, and Emergence of Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder in Young Adulthood. *JAMA Psychiatry*, 73(7), 713–720. 8 s.

American Psychological Association. Presidential Task Force on Evidence-based Practice. (2006). Evidence-based Practice in Psychology, *American Psychologist*. Vol. 61, No. 4, 271 - 281. (11s)
Tillgänglig: <https://www.apa.org/pubs/journals/features/evidence-based-statement.pdf>

Bach, B., First, M.B. (2018). Application of the ICD-11 classification of personality disorders. *BMC Psychiatry*, 18:351. 14s.

Bach, B., & Anderson, J. L. (2018). Patient-reported ICD-11 personality disorder severity and DSM-5 level of personality functioning. *Journal of personality disorders*, 32(393). 20s.

Baron-Cohen, S., Leslie, A.M., & Frith, U. (1985). Does the autistic child have a “theory of mind?” *Cognition*, 21, 37–46. 10s.

Bornstein R. F. (2017). Evidence-Based Psychological Assessment. *Journal of personality assessment*, 99(4), 435–445. 11s.

Carcone, D., & Ruocco, A. C. (2017). Six Years of Research on the National Institute of Mental Health's Research Domain Criteria (RDoC) Initiative: A Systematic Review. *Frontiers in cellular neuroscience*, 11:46. 8s.

Carnovale, M., Sellbom, M., & Bagby, R. M. (2020). The Personality Inventory for ICD-11: Investigating reliability, structural and concurrent validity, and method variance. *Psychological assessment*, 32(1), 8. 41s.

Caspi, A., Houts., R. M., Belsky, D. W., Gildman-Mellor., S. J., Harrington, H., Israel, S., Meier, M. H., Ramrakha, S., Shalev, I., Poulton, R., & Moffitt, T. E. (2014). The p factor: One general psychopathology factor in the structure of psychiatric disorders. *Clinical Psychological Science*, 2, 119-137. 19s.

Clark, L. A., Cuthbert, B., Lewis-Fernández, R., Narrow, W. E., & Reed, G. M. (2017). Three Approaches to Understanding and Classifying Mental Disorder: ICD-11, DSM-5, and the National Institute of Mental Health's Research Domain Criteria (RDoC). *Psychological Science in the Public Interest*, 18(2), 72–145. 74s.

Cohen, A. S., Le, T. P., Fedechko, T. L., & Elvevåg, B. (2017). Can RDoC help find order in thought disorder?. *Schizophrenia bulletin*, 43(3), 503-508. 7s.

Cuthbert B. N. (2014). The RDoC framework: facilitating transition from ICD/DSM to dimensional approaches that integrate neuroscience and psychopathology. *World psychiatry: official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 13(1), 28–35. 8s.

Cuthbert, B. N., & Insel, T. R. (2013). Toward the future of psychiatric diagnosis: the seven pillars of RDoC. *BMC medicine*, 11:126. 8s.

Danese, A., Moffitt, T. E., Arseneault, L., Bleiberg, B. A., Dinardo, P. B., Gandelman, S. B., ... Caspi, A. (2017). The Origins of Cognitive Deficits in Victimized Children: Implications for Neuroscientists and Clinicians. *The American journal of psychiatry*, 174(4), 349–361. 13s.

Engelman DH, Allyn JB, Crisi A, Finn SE, Fischer CT, Nakamura N. (2016). "Why am I so stuck?": A Collaborative/Therapeutic Assessment Case Discussion. *J Pers Assess*, 98(4), 360-373. 14s.

Finn, S. E., Fischer, C. T., & Handler, L. (2012). *Collaborative/therapeutic assessment: A casebook and guide*. John Wiley & Sons. Kapitel 1: Collaborative/Therapeutic Assessment: Basic Concepts, History, and Research. 25s.

Grotzinger, A. D., Cheung, A. K., Patterson, M. W., Harden, K. P., & Tucker-Drob, E. M. (2019). Genetic and Environmental Links Between General Factors of Psychopathology and Cognitive Ability in Early Childhood. *Clinical Psychological Science*, 7(3), 430-444. 15s.

Happé, F., & Frith, U. (2014). Annual research review: Towards a developmental neuroscience of atypical social cognition. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 55(6), 553–557. 5s.

Harrison LA, Kats A, Williams ME, Aziz-Zadeh L. (2019). The Importance of Sensory Processing in Mental Health: A Proposed Addition to the Research Domain Criteria (RDoC) and Suggestions for RDoC 2.0. *Front Psychol*, 10:103. 15s.

Hennessey, T., Andari, E., & Rainnie, D. G. (2018). RDoC-based categorization of amygdala functions and its implications in autism. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 90, 115-129. 15s.

Kamphuis, J. H., & Finn, S. E. (2019). Therapeutic Assessment in Personality Disorders: Toward the Restoration of Epistemic Trust. *Journal of personality assessment*, 101(6), 662–674. 13s.

Kazdin A. E. (2008). Evidence-based treatment and practice: new opportunities to bridge clinical research and practice, enhance the knowledge base, and improve patient care. *The American psychologist*, 63(3), 146–159. 14s.

Kennedy, M., Kreppner, J., Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., ... & Sonuga-Barke, E. J. (2016). Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult attention-deficit/hyperactivity disorder: clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 57(10), 1113-1125. 13s.

Kotov R, Krueger RF, Watson D, Achenbach TM, Althoff RR, Bagby RM, et al. (2017). The hierarchical taxonomy of psychopathology (HiTOP): a dimensional alternative to traditional nosologies. *J Abnorm Psychol*, 126, 454-477. 24s.

Mackes, N. K., Golm, D., Sarkar, S., Kumsta, R., Rutter, M., Fairchild, G., ... & Sonuga-Barke, E. J. (2020). Early childhood deprivation is associated with alterations in adult brain structure despite subsequent environmental enrichment. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(1), 641-649. 9s.

Meyer, G. J., & Eblin, J. J. (2012). An overview of the Rorschach Performance Assessment System (R-PAS). *Psychological Injury and Law*, 5(2), [107-121](#). 15s.

Meyers E, DeSerisy M, Roy AK. (2017). Disruptive Mood Dysregulation Disorder (DMDD): An RDoC perspective. *J Affect Disord*, 216, 117–122. 6s.

Moffitt TE, Houts R, Asherson P, et al. (2015). Is Adult ADHD a Childhood-Onset Neurodevelopmental Disorder? Evidence From a Four-Decade Longitudinal Cohort Study. *Am J Psychiatry*, 172(10), 967–977. 11s.

Noordhof A, Krueger RF, Ormel J, Oldehinkel AJ, Hartman CA. (2015). Integrating autism-related symptoms into the dimensional internalizing and externalizing model of psychopathology. The TRAILS Study. *J Abnorm Child Psychol*, 43(3), 577–587. 11s.

Ruggero CJ, Kotov R, Hopwood CJ, et al. (2019). Integrating the Hierarchical Taxonomy of Psychopathology (HiTOP) into clinical practice. *J Consult Clin Psychol*, 87(12), 1069–1084. 16s.

Sellbom, M., Carragher, N., Sunderland, M., Caelear, A. L., and Batterham, P. J. (2019) The role of maladaptive personality domains across multiple levels of the HiTOP structure. *Personality and Mental Health*, <https://doi.org/10.1002/pmh.1461>. 21s.

Shalev, I., Moffitt, T. E., Wong, T. Y., Meier, M. H., Houts, R. M., Ding, J., ... Poulton, R. (2013). Retinal Vessel Caliber and Lifelong Neuropsychological Functioning: Retinal Imaging as an Investigative Tool for Cognitive Epidemiology. *Psychological Science*, 24(7), 1198–1207. 9s.

Sharp, C., & Fonagy, P. (2015). Practitioner Review: Borderline personality disorder in adolescence – recent conceptualization, intervention, and implications for clinical practice. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 56, 1266–1288. 23s.

Sveriges Psykiologförbund. (2013). *Evidensbaserad psykologisk praktik*. Antagen av Sveriges Psykiologförbunds kongress 2013. (3 s)

Tillgänglig: <https://www.psykiologforbundet.se/globalassets/forbundet-tycker/policydokument/evidensbaserad-psykiologisk-praktik.pdf>

Tager-Flusberg, H. (2007). Evaluating the Theory-of-Mind Hypothesis of Autism. *Current Directions in Psychological Science*, 16(6), 311–315. 5s.

Tyrer, P., Crawford, M., Mulder, R., Blashfield, R., Farnam, A., Fossati, A., ... & Swales, M. (2011). The rationale for the reclassification of personality disorder in the 11th revision of the International Classification of Diseases (ICD-11). *Personality and Mental Health*, 5(4), 246–259. 14s.

Weiss, L. G., Saklofske, D. H., Holdnack, J. A., & Prifitera, A. (2015). *WISC-V assessment and interpretation: Scientist-practitioner perspectives*. Academic Press. Chapter 6: The Flynn Effect and Its Clinical Implications. 23s.

Widiger, T. A., Sellbom, M., Chmielewski, M., Clark, L. A., DeYoung, C. G., Kotov, R., ... & Samuel, D. B. (2019). Personality in a hierarchical model of psychopathology. *Clinical Psychological Science*, 7(1), 77–92. 16s.

Referenslitteratur:

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Arlington, VA. American Psychiatric Publishing.
- Finn, S. E. (2007). *In our clients' shoes: Theory and techniques of therapeutic assessment*. Psychology Press.
- Finn, S. E., Fischer, C. T., & Handler, L. (2012). *Collaborative/therapeutic assessment: A casebook and guide*. John Wiley & Sons.
- Flanagan, D. P., & Alfonso, V. C. (2017). *Essentials of WISC-V assessment*. John Wiley & Sons.
- Force, O. T. (Ed.). (2008). *Operationalized psychodynamic diagnosis OPD-2: Manual of diagnosis and treatment planning*. Hogrefe Publishing.
- Gorske, T. T., & Smith, S. R. (2008). *Collaborative therapeutic neuropsychological assessment*. Springer Science & Business Media.
- Lezak, M., Howieson, D., & Loring, D. (2012). *Neuropsychological assessment. 5th ed.* Oxford University Press. Oxford, New York.
- Lichtenberger, E. O., & Kaufman, A. S. (2012). *Essentials of WAIS-IV assessment (Vol. 96)*. John Wiley & Sons.
- Lingiardi, V., & McWilliams, N. (Eds.). (2017). *Psychodynamic diagnostic manual: PDM-2*. Guilford Publications.
- McCloskey, G., & Perkins, L. A. (2012). *Essentials of executive functions assessment (Vol. 68)*. John Wiley & Sons.
- Nichols, D. S. (2011). *Essentials of MMPI-2 assessment (Vol. 88)*. John Wiley & Sons.
- Saulnier, C. A., & Ventola, P. E. (2012). *Essentials of autism spectrum disorders evaluation and assessment (Vol. 83)*. John Wiley & Sons.
- Smedler, A. C., & Tideman, E. (2009). *Att testa barn och ungdomar: om testmetoder i psykologiska utredningar*. Natur och kultur.
- Sparrow, E. P., & Erhardt, D. (2014). *Essentials of ADHD assessment for children and adolescents*. John Wiley & Sons.
- Weiss, L. G., Saklofske, D. H., Holdnack, J. A., & Prifitera, A. (2015). *WISC-V assessment and interpretation: Scientist-practitioner perspectives*. Academic Press.

2020-02-03

Kursplan framtagen av Utbildningsenheten för psykologer vid Västra Götalandsregionen samt ackrediterad av Svenska Psykologförbundet
Referensgrupp vid framtagning av kursen har varit Studierektorer och Kompetensrådet för psykologer i Västra Götalandsregionen